

Samenwerking met lokale groepen in derde wereld onder druk

Code frustreert kleine projecten

George P.A. Joosten,
tropenarts

Strikte naleving van de Gedragscode Internationale Samenwerking Gezondheidszorg in ontwikkelingslanden betekent de doodsteek voor veel kleinschalige initiatieven. En dat is jammer. Want juist steun aan die initiatieven levert resultaat op.

Medisch Contact meldde onlangs dat de KNMG de Gedragscode Internationale Samenwerking Gezondheidszorg (ISG) van de Nederlandse Vereniging voor Tropische Geneeskunde en Internationale Gezondheidszorg (NVTG) voor gezondheidswerkers in derdewereldlanden steunt (MC 47/2008: 1938). Het gaat om de definitieve versie van een concept dat ik als lid

van de NVTG in 2006 heb aangeboden. Vervolgens heeft de vereniging nog twee jaar aan het concept gesleuteld. Dat heeft de leesbaarheid bevorderd.

Het nut van ontwikkelingshulp en het uitzenden van

mensen staat opnieuw in de belangstelling. Uit onderzoek van medisch antropoloog Judith van der Kamp blijkt dat in Nederland ten minste 150 kleine stichtingen en organisaties medische ontwikkelingssteun verlenen en dat daarmee veel geld is gemoeid. Daarom is het goed dat er een gemakkelijk leesbare gedragscode is.

Teleurstellend

De oorspronkelijke titel van paragraaf 3 'Verantwoordelijkheid' is in de definitieve versie veranderd in 'Samenwerking'. Het is vervolgens teleurstellend wat er over samenwerking in staat:

'3.1. Gezondheidswerkers streven naar een heldere formulering van het doel en de tijds-

duur van hun activiteit, en van de aard van de te leveren diensten: zij laten die schriftelijk vastleggen in een overeenkomst (...)

3.2. Gezondheidswerkers dragen zorg voor gepaste uitvoering van de overeenkomst en voor rapportage (inhoudelijk en financieel) naar de partnerorganisatie.

3.3. Gezondheidswerkers onthouden zich van professionele activiteiten die buiten het bestek van de samenwerkingsovereenkomst vallen.'

Blijkbaar betekent samenwerking in de ogen van de NVTG dat er veel op papier moet worden gezet en dat er vooral niets mag worden ondernomen dat buiten de overeenkomst valt. Juist zo'n enge interpretatie van 'samenwerking' is er de oorzaak van dat kleinschalige projecten mislukken.

Particuliere geldgevers steunen liever kleinschalige initiatieven dan dat ze bijdragen aan grote projecten waarover ze horen dat de gelden uiteindelijk in handen vallen van corrupte overheden en louche non-gouvernementele organisaties. Ook bij kleinschalige projecten worden natuurlijk fouten gemaakt en belandt geld soms in verkeerde handen. Maar als dat gebeurt, kan snel worden gereageerd. Bovendien gaat het om relatief geringe bedragen.

Kernpunten

Samenwerking met lokale groepen in ontwikkelingslanden is vooralsnog geen samenwerking waarin beide partijen in staat zijn heldere

Blijkbaar betekent samenwerking dat er veel op papier moet staan

Medische hulp in een ziekenhuis in Ghana. Juist een enge interpretatie van 'samenwerking' is er de oorzaak van dat dergelijke kleinschalige projecten mislukken.

beeld: Corbis

Bij dit artikel op onze website www.medischcontact.nl vindt u het MC-artikel waarnaar de auteur verwijst.

formuleringen te produceren. Nog minder is men in staat om de geschatte 'tijdsduur van de activiteit' van tevoren vast te leggen. Gedurende de samenwerking moet het beleid kunnen worden bijgesteld en blijkt veelal dat de programmaduur moet worden verlengd. Het is onzinnig 'professionele activiteiten die buiten het bestek van de samenwerkingsovereenkomst vallen' ongewenst te noemen. Er kan juist grote behoefte aan bestaan.

De samenwerking met partnerorganisaties, waar het de NVTG – en al die grote donororganisaties als Cordaid en Novib – blijkbaar om gaat, is geen samenwerking waarin wordt uitgegaan van de beperkte administratieve en communicatieve competenties van die kleine samenwerkingspartner. Dat terwijl er voor kleinschalige gezondheidszorgprojecten nu juist behoefte is aan een gedragscode. Misschien nog wel nog meer dan voor grote projecten waar financiële ruimte is voor controle en evaluatie van het gedrag van betrokkenen partijen.

Andere criteria voor samenwerking op het lage – maar belangrijke en kansrijke – niveau hadden misschien toch beter onder de kop 'verantwoordelijkheid' een plaats kunnen krijgen. Want met de gebruikte criteria van 'samenwerking' in de gedragscode komen we geen steek verder.